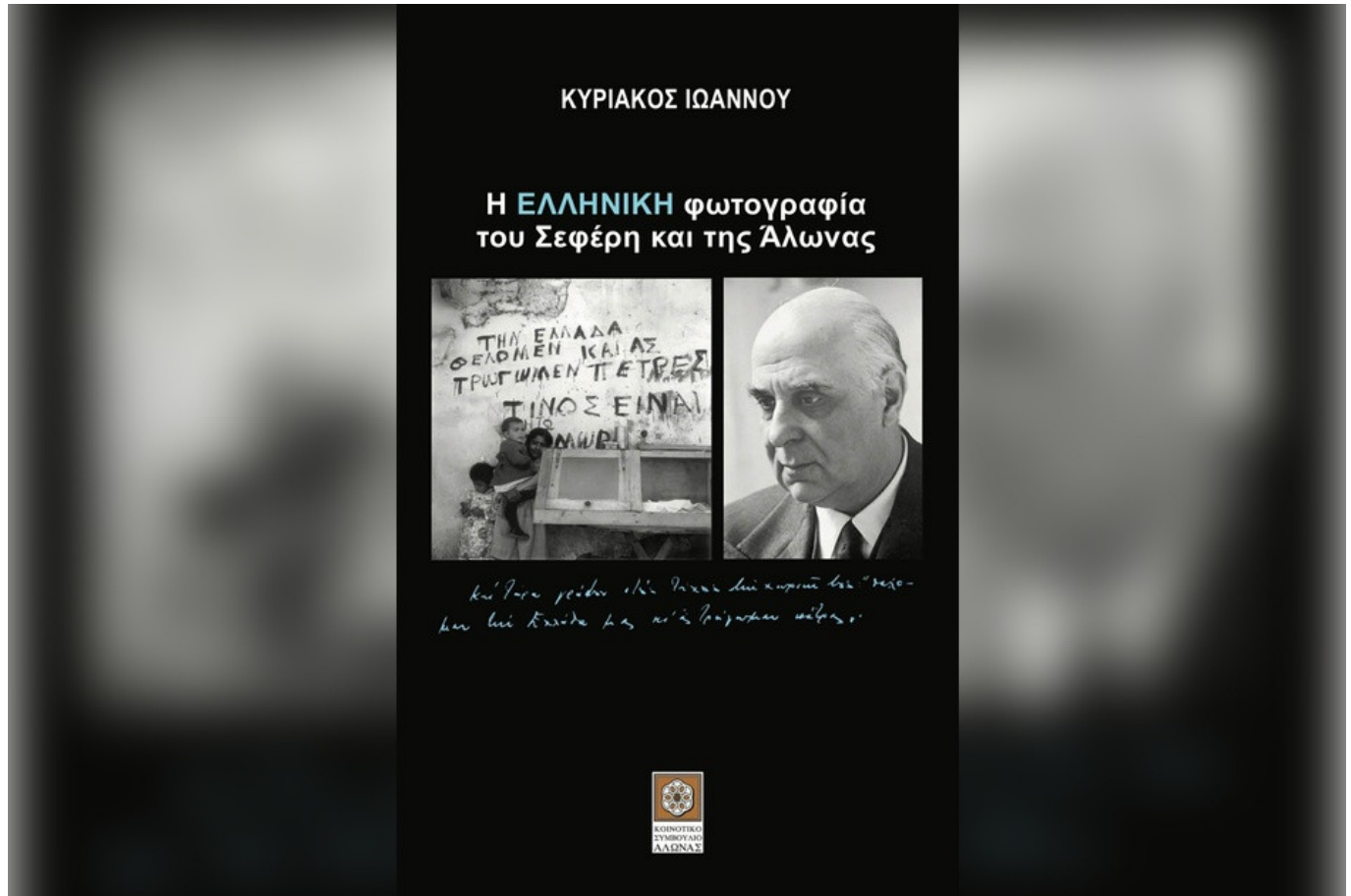

19/03/2026

Παρουσίαση βιβλίου Κυριάκου Ιωάννου - Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ φωτογραφία του Σεφέρη και της Άλυνας

/ [Γνώμες](#)

Παρουσίαση βιβλίου

Κυριάκου Ιωάννου

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ φωτογραφία του Σεφέρη και της Άλυνας

Της [Ζήνας Λυσάνδρου-Παναγίδη](#),

Φιλολόγου, Ε.Κ.Π.Α. και MSc Η.Π.Α.,

τ. Δημάρχου Λευκονοϊκού

Ήταν μια μέρα από τις αλκυονίδες του Γενάρη, όταν ο αγαπημένος μας φίλος και πνευματικός υιός, ο δρ Κυριάκος Ιωάννου, ο Κυριάκος μας, μας τηλεφώνησε ότι, φεύγοντας από τη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Κύπρου, θα περνούσε από το σπίτι μας να μας προσφέρει το νέο του «πνευματικό παιδί». Η αφιέρωσή του μάς κατασυσκίνησε:

«Στη Ζήνα και τον Αριστείδη,

ενσάρκωση Αγάπης και Ενσυναίσθησης,

αλλά και δικής μου πρωτογενούς οικογενειακής θαλπωρής εδώ στη Λευκωσία.

Κυριάκος Ιωάννου

30.1.2026»

Ήταν η μέρα των Ελληνικών Γραμμάτων, που γιορτάζουν οι Τρεις Ιεράρχες μας!

Αυτή τη φορά, ο ταλαντούχος και προικισμένος φιλόλογος, που αγάπησε τον Λευκονοικιάτη Ποιητή μας, τον Βασίλη Μιχαηλίδη, και του αφιέρωσε τα καλύτερα χρόνια της ζωής του, ασχολήθηκε με τον μικρασιάτη ποιητή μας, τον Γιώργο Σεφέρη, και τις φωτογραφίες που τράβηξε στην Άλωνα, σε αυτό το όμορφο χωριό της ηρωομάνας Πιτσιλλιάς.

Από μικρή άκουγα γι' αυτό το χωριό ότι τις πρώτες δεκαετίες του 20ού αιώνα οι πλούσιες Λευκονοικιάτισσες πήγαιναν εξοχή το καλοκαίρι, για το υπέροχο κλίμα του, πριν ανακαλυφθούν οι Πλάτρες, ο Πρόδρομος, ο Πεδουλάς...

Ύστερα, μάθαμε ότι ο χαλκέντερος Γυμνασιάρχης μας, μ. Αντρέας Χατζηιωνάς, καταγόταν από την Άλωνα, όπως και ο Επιθεωρητής Τέχνης, ο διαπρεπής ζωγράφος Τηλέμαχος Κάνθος, που μας ήταν τόσο συμπαθητικός, όταν επισκεπτόταν το σχολείο μας.

Μας έκανε, μάλιστα, εντύπωση που ένα τόσο μικρό ορεινό χωριό γέννησε τέτοιες επιφανείς προσωπικότητες. Ομολογώ ότι τότε δεν ξέραμε ότι επισκέφθηκε αυτό το χωριουδάκι και ο νομπελίστας ποιητής μας!

Κι όμως, ο Γιώργος Σεφέρης, που ξέραμε ότι έμενε στο σπίτι του φίλου του, του Λούη Λοΐζου, στο σπίτι «που πάει να γίνει φυτό», το οποίο εμείς βλέπαμε με περιέργεια, όταν περνούσαμε απέξω, στη δεκαετία του 1960 στο Βαρώσι, πήγε στην Άλωνα με τον άλλο μεγάλο ζωγράφο της Κύπρου, τον Αδαμάντιο Διαμαντή,

τον καθηγητή Τέχνης και Διευθυντή του Μουσείου Λαϊκής Τέχνης, και τράβηξε κάποιες από τις κυπρόθεμες φωτογραφίες του.

Ειδικά, η φωτογραφία με τα τρία παιδιά και τα δύο ενωτικά συνθήματα στον τοίχο του καφενείου είναι ίσως η δημοφιλέστερη φωτογραφία του, την εποχή της προετοιμασίας του Αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α.

Το φιλολογικό δαιμόνιο του Κυριάκου Ιωάννου έφτασε στο χωριό αυτό και ανακάλυψε την ελληνική φωτογραφία του Σεφέρη και της Άλωνας. Και αυτός είναι ο τίτλος του βιβλίου του, του έβδομου κατά σειρά:

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ φωτογραφία του Σεφέρη και της Άλωνας.

Είναι ένα ευσύνοπτο βιβλίο των 100 σελίδων, πολύ κομψό, όπου στο εξώφυλλο, σε μαύρο φόντο, πάνω-πάνω στο κέντρο είναι γραμμένο το όνομα του συγγραφέα, ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ, πιο κάτω με άσπρα γράμματα μπαίνει ο τίτλος, εκτός από το επίθετο ΕΛΛΗΝΙΚΗ, που είναι με κεφαλαία μπλε γράμματα. Στη μέση μπαίνουν δύο φωτογραφίες, αυτή που τράβηξε ο ποιητής από την Άλωνα και η δική του. Η φωτογραφία που τράβηξε ο Σεφέρης από έναν τοίχο της Άλωνας γράφει με μαύρα κεφαλαία γράμματα δύο συνθήματα:

ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΘΕΛΟΜΕΝ ΚΑΙ ΑΣ

ΤΡΩΓΩΜΕΝ ΠΕΤΡΕΣ

ΤΙΝΟΣ ΕΙΝΑΙ

ΤΟ ΜΩΡΟ

Από κάτω φαίνονται τρία παιδάκια, που το μεγαλύτερο κρατά το μικρότερο, ενώ δίπλα τους είναι ένα καρτσάκι στο οποίο πουλούσαν, κάθε Κυριακή, μετά την εκκλησία, μαχαλλεπίν, «2 πακκίρες το κουπίν». Θα λέγαμε ότι εδώ το εθνικό μήνυμα συνυπάρχει με την ανθρωπογεωγραφία.

Κάτω από τις φωτογραφίες υπάρχει η γραφή του Γιώργου Σεφέρη, από ψηφιακό αντίγραφο επιστολής του (ημερ. 25.10.1954) προς την αδελφή του, Ιωάννα Τσάτσου.

Στο κάτω μέρος του εξωφύλλου, στο κέντρο, βρίσκεται το λογότυπο του Κοινοτικού Συμβουλίου Άλωνας, το οποίο ανέλαβε την έκδοσή του(2026).

Αξίζει να αναφερθεί ότι στην όγδοη σελίδα βρίσκουμε τις αφιερώσεις. Το βιβλίο αφιερώνεται στον Κ. Γ. Γιαγκουλλή, τον πρώτο μελετητή της φωτογραφίας, αποδίδοντάς του τα πρωτεία, στα παιδάκια της φωτογραφίας, τη Μαρία, τον Τάκη

και την Ελένη, ενώ η τελευταία αφιέρωση φορτίζει τον αναγνώστη, αφού αποκαλύπτει τον στενό ψυχικό δεσμό που είχε ο συγγραφέας μας με τη γιαγιά του:

«Στη μνήμη της γιαγιάς μου, Ευγενίας Χατζηνικολάου,

που πρώτη μού μίλησε για τα βρετανικά κέρφια».

Στη συνέχεια, στη σελίδα 9 βρίσκουμε τα περιεχόμενα, έναν χαιρετισμό από τον δραστήριο κοινοτάρχη Άλωνα, Μιχάλη Χριστοφόρου, ένα προλογικό σημείωμα από τον φίλο του, οτρηρό φιλόλογο και κριτικό της λογοτεχνίας, δρα Μανώλη Στεργιούλη, και ακολουθεί η ενότητα «Ο φωτογράφος Γιώργος Σεφέρης».

Ειρήσθω εν παρόδω ότι ο Σεφέρης έφτασε για πρώτη φορά στην Κύπρο τον Δεκέμβριο του 1952, όταν είχε αποβιβαστεί στη Λεμεσό, από το πλοίο που τον μετέφερε στον Λίβανο. Στη συνέχεια, ως πρεσβευτής της Ελλάδας στον Λίβανο, τη Συρία, την Ιορδανία και το Ιράκ, από το 1952 έως το 1956, επισκέφθηκε τρεις φορές το νησί μας. Το πρώτο ταξίδι έγινε Νοέμβριο-Δεκέμβριο του 1953, το δεύτερο, Σεπτέμβριο-Οκτώβριο 1954 και το τρίτο Σεπτέμβριο του 1955. Μπορούμε, λοιπόν, άνετα να ισχυριστούμε ότι η Βηρυτός χάρισε στον Σεφέρη την Κύπρο!

Μετά την ανεξαρτησία, ήθελε να ξανακάνει ένα ταξίδι, αλλά όλο το ανέβαλλε. Θα βρεθεί ξανά στην Κύπρο στις 4 Νοεμβρίου του 1969, όταν σε μία κρουαζιέρα με το «Απολλώνια» στο οποίο δούλευε ως ασυρματιστής ο φίλος του ποιητής, ο Νίκος Καββαδίας, σταμάτησε για δύο ώρες το πλοίο στην Αγία Νάπα και συναντήθηκε με τους φίλους του, το ζεύγος Διαμαντή και τον Ευάγγελο Λουίζο, τον Αμμοχωστιανό. Το 1971 προγραμματίζε ένα άλλο ταξίδι στο νησί μας, αλλά δεν πρόλαβε...Πέθανε στις 20 Σεπτεμβρίου του 1971.

Μετά από αυτή την παρένθεση, ας έρθουμε στην αγάπη του Μικρασιάτη Ποιητή μας για τη φωτογραφία. Όπως μας πληροφορεί ο συγγραφέας, ο ποιητής ασκούσε τη φωτογραφική τέχνη για σχεδόν 50 χρόνια. Στο κεφάλαιο «Κυπρόθεμες φωτογραφίες», αναφέρει ότι αυτές είναι 288, περιηγητικές κυρίως, 145 στο πρώτο του ταξίδι, 118 στο δεύτερο και 25 στο τρίτο, οι οποίες «επιρρωνύουν τη μαρτυρία της Μαρώς Σεφέρη, ότι ο ποιητής ενδιαφερόταν πολύ για τη φωτογραφία «ως τέχνη [και] ως μάθημα», ότι «ξεχώριζε την ωραία από την άσχημη ή την ωραιοπαθή φωτογραφία» και ότι «του άρεσε ο άνθρωπος με καλό μάτι».

Μάλιστα, αναφέρεται ότι ο ποιητής χρησιμοποιούσε δύο φωτογραφικές. Ανάμεσα στα θέματά του περιλαμβάνονται φωτογραφίες που απεικονίζουν μικρά παιδιά, όπως αυτή με τα επτά σεισμόπληκτα αγοράκια στη Μονή Κύκκου, και εθνικοπολιτικά συνθήματα γραμμένα σε τοίχους, όπως στην εκκλησία του Αγίου Σεργίου, κοντά στην Αμμόχωστο και την Άλωνα.

Εμείς ως οικογένεια, σε προσκύνημά μας στην κατεχόμενη γη μας, αρχές της πρώτης δεκαετίας του 21ου αιώνα, μόλις μάς επέτρεψαν, στο πανέμορφο χωριό Δαυλός της επαρχίας Αμμοχώστου, κάτω από την Καντάρρα μας, βρήκαμε το ίδιο σύνθημα για την Ένωση σε τοίχο απέναντι από την εκκλησία του χωριού. Σήμερα, το έχουν σβήσει.

Ο αγαπημένος μας μελετητής, στρηρός Νεοελληνιστής, διδάκτωρ του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, με πολύχρονη ενασχόληση με τον Ποιητή της Ρωμιοσύνης, τον Λευκονοικιάτη Ποιητή μας, Βασίλη Μιχαηλίδη, τα τελευταία χρόνια ασχολείται με πολλή αγάπη, ανάμεσα σε άλλους, και με τον Νομπελίστα Ποιητή μας και τη σχέση του με το νησί μας, φωτίζοντας κι άλλες πτυχές του έργου του.

Ο διακεκριμένος Νεοελληνιστής μας, έχοντας υπόψη του αυτή τη φωτογραφία στην Άλωνα, μετά από εξαντλητική έρευνα, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, «προϊόντος του χρόνου έχουν εμφιλοχωρήσει αρκετές εσφαλμένες πληροφορίες οι οποίες αλλοιώνουν σημαντικά την ιστορικότητα της φωτογραφίας».

Ειδικότερα, όπως δήλωσε ο ίδιος ο συγγραφέας σε συνέντευξή του στη Σημερινή online της 28ης Ιανουαρίου 2026, στο βιβλίο «καταβάλλεται προσπάθεια να δοθούν πειστικές και τεκμηριωμένες απαντήσεις σε ερωτήματα όπως: Ποια είναι τα τρία παιδάκια της φωτογραφίας; Ποια ήταν η χρήση της ξύλινης κατασκευής; Ποιος έγραψε τα δύο ενωτικά συνθήματα στον τοίχο και πότε; Ποια ήταν τα κίνητρα για τη γραφή των δύο αυτών συνθημάτων; Επίσης, επιχειρείται ένας περαιτέρω ερμηνευτικός σχολιασμός της φωτογραφίας, ο οποίος ρίχνει νέο φως σε ένα εντυπωσιακό διακειμενικό φάσμα, δηλ. σε «συνομιλίες» των δύο συνθημάτων με προηγούμενες γραμματειακές κ.ά. πηγές».

Πρωτίστως, με μεθοδικότητα ανακαλύπτει, αφού ο ποιητής δεν αναφέρει την ημερομηνία, μέσω των πηγών, κυρίως το ημερολόγιο του Ποιητή, την ημερομηνία επίσκεψής του στην Άλωνα, στις 3 Οκτωβρίου 1954, ημέρα Κυριακή, μαζί με τον Διαμαντή.

Ταυτόχρονα, μαθαίνει τα ονόματα των παιδιών και τη συγγενική σχέση που είχαν με το αγοράκι που κρατά στην αγκαλιά της η μεγαλύτερη. Ο Σεφέρης πέτυχε τα παιδιά την ώρα που βγήκαν από την εκκλησία, γι' αυτό και φοράνε τα καλά τους

ρούχα.

Το μεγαλύτερο κορίτσι είναι η Ελένη Αργυροπούλου-Χατζηνεοφύτου, τότε δέκα χρονών, η μικρότερη η Μαρία Αργυρού, τότε τριών χρόνων, και το αγοράκι που κρατά στα χέρια της η Ελένη είναι ο αδελφός της Μαρίας, ο Τάκης Αργυρού, 1,5 χρόνων. Ας σημειωθεί ότι μέχρι σήμερα κανένας δεν τους ρώτησε για τη φωτογραφία αυτή, με εξαίρεση το ντοκιμαντέρ του Α. Πάντζη, το 2004.

Βγαίνοντας από την εκκλησία, αγόραζαν μαχαλλεπίν από το αμαξούδι το οποίο ανήκε στα αδέρφια Πολύβιο και Χρυσόστομο Ηρακλέους.

Επιπλέον, βρίσκει ποιοι έγραψαν τα συνθήματα, λίγες μέρες πριν από την επίσκεψη του ποιητή, ανάμεσα στους οποίους ο Κωνσταντίνος Δαμιανός και ο Σάββας Αχιλλέως, μέλη της Ε.Ο.Κ.Α. Συνεπώς, είναι ένα ιστορικό γεγονός, που αναδεικνύει ότι άρχισε να φυσά ένας νέος αέρας ελευθερίας στο νησί μας.

Καθοδηγητής του συγγραφέα σε αυτό το ταξίδι αναζήτησης ήταν ο ίδιος ο Ποιητής, ο οποίος «σε δύο επιστολές του κάνει λόγο για τη δημοφιλή φωτογραφία της Άλωνας». Σε μία επιστολή στην αδελφή του, Ιωάννα Τσάτσου, γράφει:

«Τον έχω αγαπήσει αυτό τον τόπο. Ίσως γιατί βρίσκω εκεί πράγματα παλιά που ζουν ακόμη, ενώ έχουν χαθεί στην άλλη Ελλάδα(λ.χ. όταν μπει πρώτη φορά σε σπίτι σε καπνίζουν με το θυμιατήρι για το μάτι)...

Είναι αφάνταστο πόσο πιστοί στον εαυτό τους έμειναν και πόσο ασήμαντα ξέβαψαν οι διάφοροι αφεντάδες πάνω τους. Και τώρα γράφουν στους τοίχους των χωριών τους: « Θέλομεν την Ελλάδα μας κι ας τρώγωμεν πέτρες».

Αυτό το πρώτο σύνθημα, λοιπόν, ο συγγραφέας το αντιμετωπίζει ως ένα «ζωντανό πολιτισμικό κείμενο» και «ιχνηλατεί τις ρίζες του από το δημοτικό τραγούδι ως τη σύγχρονη ποίηση», όπως πολύ εύστοχα παρατηρεί η διακεκριμένη κριτικός λογοτεχνίας, φιλόλογος δρ Αγάθη Γεωργιάδου, εκλεκτή φίλη μας, «εξηγώντας έτσι την οργανική του ενσωμάτωση στη συλλογική συνείδηση. Η μελέτη αυτή, εν κατακλείδι, δεν αφορά μόνο μια φωτογραφία, αλλά τον τρόπο με τον οποίο η ιστορία μεταβολίζεται σε μνήμη και η μνήμη σε τέχνη». Γι' αυτό υποστηρίζει ότι « το βιβλίο αναδεικνύει ένα εντυπωσιακό διακειμενικό φάσμα».

Το δεύτερο σύνθημα «Τίνος είναι το μωρό;», με έντονα μαύρα γράμματα, έχει μπροστά από το T, ένα N κεφαλαίο, δυσδιάκριτο, το οποίο, σύμφωνα με αξιόπιστη μαρτυρία, σημειώνει ο συγγραφέας, κάποιος θέλησε να αποκαλύψει το όνομα του ανθρώπου που έγραψε τα συνθήματα, γι' αυτό πρόσθεσε το N, που παραπέμπει στο όνομα Ντίνος, Κωνσταντίνος Δαμιανός.

Ασφαλώς, γίνεται κατανοητό ότι το μωρό είναι η Κύπρος σε σχέση με τη μάνα της, Ελλάδα, και τη μητριά της, Αγγλία. Όμως, αυτό το σύνθημα σχετίζεται και με ένα θεατρικό έργο που παιζόταν εκείνη την εποχή στην περιοχή τους. Ακόμη, μπορεί να παραπέμπει και σε ένα τραγούδι ευρέως διαδεδομένο στην Ελλάδα εκείνη την εποχή, «Τίνος είναι, βρε γυναίκα, τα παιδιά;», το οποίο γράφτηκε το 1944.

Καταλήγοντας, ο συγγραφέας υπενθυμίζει ότι «το σχήμα Μάνα (Ελλάδα) - Κόρη (Κύπρος) είναι αρκετά προσφιλές τόσο στην ποίηση του Βασίλη Μιχαηλίδη, όσο και στην ποίηση του Δ. Λιπέρτη».

Στην τέταρτη ενότητα του βιβλίου, με τον τίτλο «Αντί επιλόγου», ο συγγραφέας αναφέρει ότι το 2015 πραγματοποιήθηκαν τα εγκαίνια του «Μνημείου Γιώργου Σεφέρη», πολύ κοντά από τον γκρεμισμένο τοίχο που φωτογράφησε ο Σεφέρης το 1954.

Με αφορμή την έκδοση του βιβλίου ο συγγραφέας ζήτησε από ποιητές,-ήτριες «να συνθέσουν πρωτότυπα ποιήματά τους, τα οποία να συνομιλούν με (ή και: να εμπνέονται από) την ελληνική φωτογραφία του Γιώργου Σεφέρη και της Άλωνας». Όλα αυτά τα αδημοσίευτα ποιήματα, «που αρύονται τη θεματική τους από (και συνδιαλέγονται με) τη συγκεκριμένη φωτογραφία που τράβηξε ο Σεφέρης στην Άλωνα», δεκαεννέα στο σύνολό τους, παρατίθενται στο δεύτερο μέρος του βιβλίου.

Εδώ μπορούμε να μιλήσουμε γι' αυτό που λένε οι αγγλοσάξονες «afterlife of the image», δηλαδή τη μεταζωή της εικόνας, η οποία συνεχίζει να ζει, να επηρεάζει, να μεταμορφώνεται και να εμπνέει τους δημιουργούς. Εν ολίγοις, να επικοινωνεί σε διαφορετικές εποχές!

Δεν θα πρέπει να παραγνωρίσουμε και μία επισήμανση πολύ καίρια, τη διαφορά του ποιητή Σεφέρη από τον φωτογράφο Σεφέρη. Ως ποιητής ακολουθεί τη φωνή της σύνεσης, της λογικής, της παραίτησης, αφού έτσι ήταν και ως άνθρωπος...Ως φωτογράφος, όμως, αφήνει να φανεί η πιο τολμηρή πλευρά του χαρακτήρα του, η θέση του στο εθνικό μας θέμα. Αφουγκράζεται τη λαχτάρα του λαού μας για εθνική αποκατάσταση. Ταυτίζεται, θα λέγαμε με τον προαιώνιο πόθο για Ένωση με τη Μάνα Ελλάδα.

[Σκέφτομαι, πάλι, όμως, ότι στο ποίημα «Σαλαμίνα της Κύπρος», ενώ παρουσιάζεται ως να υποδεικνύει το ανέφικτο της πάλης με τους ισχυρούς, αφού «Καθένας χωριστά ονειρεύεται και δεν ακούει τον βραχνά των άλλων», στο τέλος, η ματιά του αγκαλιάζει τους αιώνες και απαντά στη φωνή της σύνεσης. Στις επιφυλάξεις κάποιων ότι δεν μπορεί κανένας να «γυρίσει τη γνώμη των δυνατών», απαντά ότι ο μαντατοφόρος τρέχει...η Ύβρις (των Άγγλων κατακτητών) θα τιμωρηθεί και θα έρθει η Κάθαρση! Άρα, η Κύπρος θα ελευθερωθεί, όπως φαίνεται να πιστεύει ακράδαντα ο ποιητής μας, γιατί αυτό επιβάλλει η αποκατάσταση της ηθικής τάξης, του μέτρου και της δικαιοσύνης, όπως αναφέρουν οι καλές μου φίλες φιλόλογοι, μ. Κίκα Ολυμπίου και Καίτη Χρίστη, στο βιβλίο τους: Κείμενα Λογοτεχνίας για την Γ΄ Λυκείου, Λευκωσία 2003.]

Τέλος, πρέπει να αναφέρουμε ότι στο οπισθόφυλλο του βιβλίου δημοσιεύεται σε χειρόγραφή μορφή ανέκδοτο επίγραμμα του πνευματώδη Ποιητή Κυριάκου Χαραλαμπίδη, το οποίο γράφτηκε με αφορμή την ενωτική αυτή φωτογραφία.

«Με πέτρες, δυναμάρι της ψυχής

θα στήσουμε στη μνήμη ένα μνημείο

ατράντακτο κι αυτό της ποθεινής

ελληνικής ελευτερίας σημείο

που πάντα εγαλουχείτο από τον πόθο

προτού πληγεί βαθιά σ' έρημο τόπο»

Κυριάκος Χαραλαμπίδης

Επιλογικά, το νέο βιβλίο του ακατάβλητου μελετητή της Λογοτεχνίας μας, του δρα Κυριάκου Ιωάννου, για την Ελληνική φωτογραφία του Σεφέρη και της Άλυνας αποδεικνύει πόσο σέβεται και τιμά την παράδοση, την Ιστορία μας, τον νομπελίστα ποιητή μας. Είναι μία οφειλή στον κόσμο της Κύπρου μας με την αγνότητα των

συναισθημάτων, τη λεβεντιά, τον άδολο πατριωτισμό, την ελληνική ψυχή! Αυτή η ΕΛΛΗΝΙΚΗ φωτογραφία καθρεφτίζει την ιστορική αλήθεια που δεν φαλκιδεύεται! Πυξίδα μας ήταν και είναι η ΕΛΛΑΔΑ ΜΑΣ!

Ας αφουγκραστούμε και τον ίδιο τον Ποιητή μας τι έγραψε για την Κύπρο σε επιστολή του προς τον Γιώργο Θεοδοκά στις 28 Δεκεμβρίου 1954:

**«Από το καλοκαίρι του '53 που πήγα στην Κύπρο (ξαναπήγα και φέτο) και προσπάθησα να προσέξω και να ιδώ όσο μπορούσα από πιο κοντά, τούτο με βασανίζει: Υπάρχουν σε μια γωνιά της γης 400 χιλιάδες ψυχές από την καλύτερη, την πιο ατόφια ρωμιοσύνη, που προσπαθούν να τις αποκόψουν από τις πραγματικές τους ρίζες και να τις κάνουν λουλούδια θερμοκηπίου
».**